

KMO-SCOREBORD INTELLECTUELE EIGENDOM (IE) 2019

Samenvatting

KMO-SCOREBORD INTELLECTUELE EIGENDOM (IE) 2019

*in opdracht van
het Bureau voor intellectuele eigendom van de Europese Unie (EUIPO)
uitgevoerd door KPMG Spanje*

Oktober 2019

Samenvatting

KMO-SCOREBORD
INTELLECTUELE EIGENDOM (IE) 2019

Een sterke, stabiele economie is essentieel voor het verwezenlijken van de doelstellingen van de Europese Unie (EU); kleine en middelgrote ondernemingen (kmo's) zijn op hun beurt essentieel voor het scheppen van werkgelegenheid en economische groei in de EU.

Het belang van kmo's voor de economie van de EU kan niet worden onderschat. Het jaarlijkse verslag 2017/2018 over kmo's in de EU⁽¹⁾ liet zien dat twee op de drie werknemers bij hen in dienst zijn en dat zij 57 % van de toegevoegde waarde in de EU genereren. Geschat wordt echter dat slechts ongeveer 30-60 % van de kmo's na vijf jaar nog bestaat. In het belang van de economie van de EU moeten kmo's worden ondersteund om deze periode te overbruggen; innovatie vormt daarbij één van de belangrijkste redenen waarom bedrijven groeien en overleven.

Innovatie helpt kleine bedrijven om sterker te worden en te groeien, en dus om meer mensen aan te nemen. Uiteindelijk leidt dit tot een grotere en sterkere Europese economie. Innovatie bij kmo's moet daarom worden aangemoedigd om bij te dragen aan het streven van de Commissie naar slimme, duurzame economische groei.

Intellectuele eigendom (IE) speelt een cruciale rol bij het bevorderen van innovatie, aangezien IE degenen die tijd, energie en geld in innovatie steken een mechanisme biedt om zich te beschermen en ervan te profiteren.

Uit het gezamenlijke project van EUIPO en het Europees Octrooibureau "Snelgroeiende ondernemingen en intellectuele-eigendomsrechten"⁽²⁾ bleek dat kmo's met geregistreerde intellectuele-eigendomsrechten (IER's) 21% meer kans maken op een volgende groeifase en 10 % meer kans om een snelgroeiende onderneming te worden. Kmo's die gebruikmaken van een combinatie van IER's maken zelfs nog meer kans om een sterke groei te realiseren.

In 2016 publiceerde het EUIPO het eerste KMO-scorebord betreffende intellectuele eigendom om inzicht te krijgen in de redenen waarom kmo's IER's al of niet deponeren en welke problemen zij daarbij ondervinden. Dit onderzoek wordt aangehaald in diverse beleidsdocumenten op nationaal en EU-niveau, waaronder het werkdokument van de diensten van de Commissie "Intellectuele eigendom ten dienste van kmo's om innovatie en groei te stimuleren"⁽³⁾.

In het kader van het streven om zijn belangrijkste onderzoeken iedere drie jaar te herhalen, heeft het Europees Waarnemingscentrum voor inbreuk op intellectuele-eigendomsrechten (het Waarnemingscentrum) KPMG opdracht gegeven voor 2019 een nieuw onderzoek uit te voeren over de

⁽¹⁾ [Verslag 2016/2017 over kmo's in de EU.](#)

⁽²⁾ [Snelgroeiende ondernemingen en intellectuele-eigendomsrechten.](#)

⁽³⁾ [Werkdocument van de diensten van de Commissie – Intellectuele eigendom ten dienste van kmo's om innovatie en groei te stimuleren.](#)

houding van kmo's ten opzichte van IER's. Het doel van het onderzoek is om beter inzicht te krijgen in de manier waarop kmo's in de EU tegen IER's aankijken en deze gebruiken. Zo kan aan besluitvormers actuele en relevante informatie worden geboden voor de ontwikkeling van beleid waarmee het bewustzijn over en het gebruik van IER's kan worden verbeterd.

Gebruikmakend van Eurostat-gegevens ontwierp EUIPO een representatieve en gestratificeerde steekproef van kmo's in alle 28 EU-lidstaten. In de steekproef waren kmo's met IER's bewust oververtegenwoordigd in vergelijking met de algemene populatie (ruwweg 50 % IER-eigenaren), zodat er relevante gegevens konden worden verzameld over kwesties met betrekking tot de eigendom van IER's.

In totaal werden er 8349 interviews met kmo's gehouden, afkomstig uit een groot aantal sectoren, ondernemingen van verschillende omvang en landen. Voor de meeste analyses in dit rapport zijn de kmo's in twee subgroepen verdeeld: zij die stelden eigenaar te zijn van IER's (4401) en zij die stelden dit niet te zijn (3948).

Net als bij het KMO-scorebord IE 2016 werden de interviews met de kmo's telefonisch gehouden, met de optie om het proces online af te ronden. De vragenlijst was beschikbaar in 23 EU-talen en de interviews werden gehouden in de gewenste taal van de betreffende kmo.

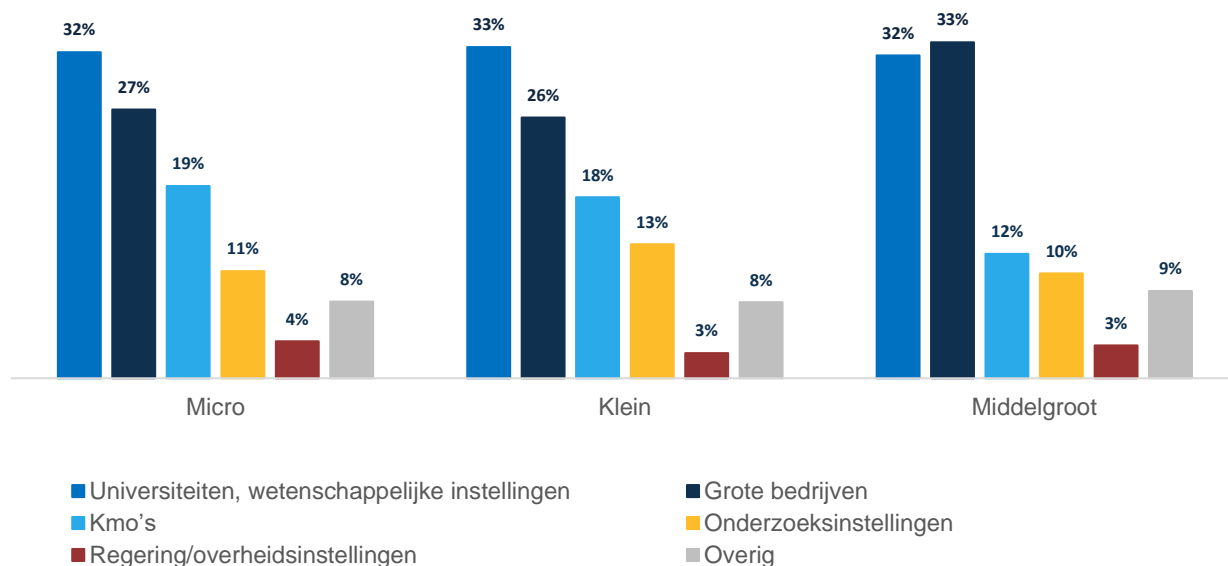
Voornaamste bevindingen

Innovatie – Perceptie en realiteit

Innovatie is essentieel voor economische groei, en de meeste kmo's (58 %) stellen innovatief te zijn. De eigenaren van IER's zijn doorgaans vaker innovatief: 73 % van hen stelt innovatief te zijn, tegen 42 % van degene die geen eigenaar zijn van IER's. De meeste innovatie vindt plaats door de ontwikkeling van nieuwe producten; 63 % van de IER-eigenaren en 31% van de niet-eigenaren innoveert op dit gebied.

Daarnaast werken IER-eigenaren bijna twee keer zo vaak samen met andere organisaties bij nieuwe innovaties, vergeleken met niet-eigenaren. Universiteiten en wetenschappelijke instellingen vormen daarbij de meest gebruikelijke samenwerkingspartners voor IER-eigenaren, namelijk in bijna een derde (32 %) van de gevallen. Niet-eigenaren die samenwerken geven de voorkeur aan grote bedrijven (34 %).

Samenwerkingspartners van IER-eigenaren naar bedrijfsgrootte

Bij IER-eigenaren zijn gedeponeerde IER's het resultaat van bijna de helft (46 %) van de samenwerkingsverbanden; van deze IER's zijn zij in 76 % van de gevallen de eigenaar of mede-eigenaar. Deze groep is van mening dat handelsmerken het belangrijkste IER zijn: 58 % stelt dat handelsmerken van "groot" belang zijn om de concurrentievoordelen te beschermen die voortvloeien uit hun innovatieactiviteiten.

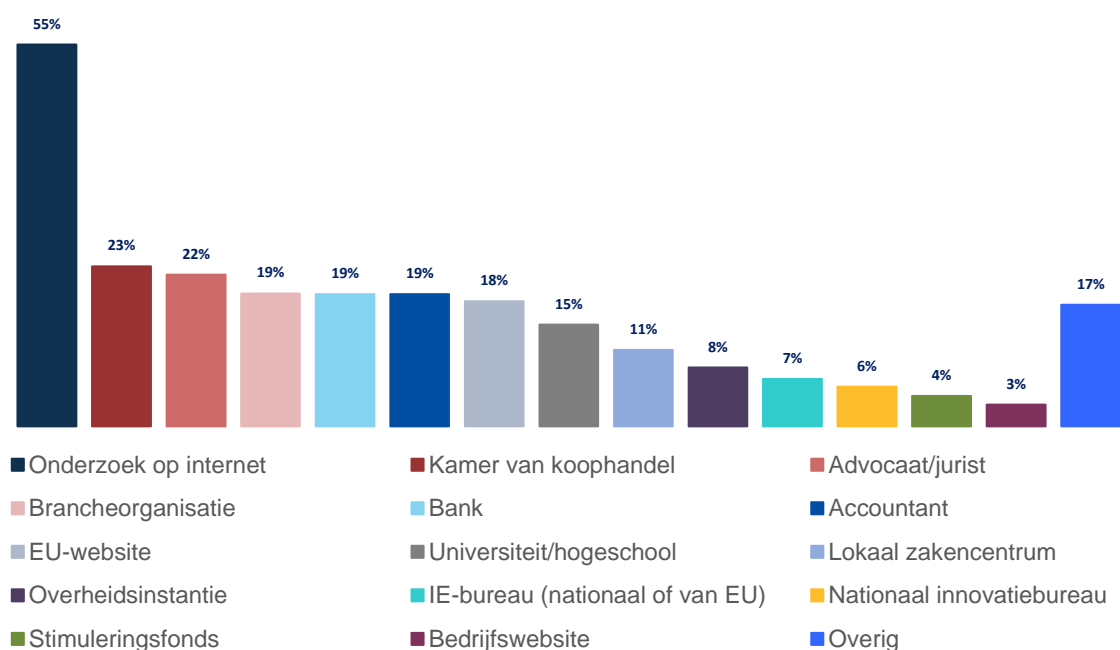
Vergelijking van het belang dat kmo's aan IER's hechten voor de bescherming van hun vermogen om een concurrentievoordeel te behalen (2016-2019)

INTELLECTUELE-EIGENDOMSRECHTEN	2019	2016
Handelsmerk	58 %	38 %
Octrooi	32 %	16 %
Auteursrecht	21 %	16 %
Model	24 %	22 %
Geografische aanduiding	12 %	14 %
Kwekersrecht	7 %	2 %
Topografie van halfgeleiders	6 %	1 %
Gebruiksmodel	11 %	7 %

Kennis van intellectuele-eigendomsrechten en informatiebronnen

Er bestaat een groot aantal informatiebronnen waarvan bedrijven gebruik kunnen maken, en het kan voor hen vaak lastig zijn om te bepalen welke zij moeten kiezen. De informatiebron die kmo's met IER's meestal gebruiken voor bedrijfsontwikkeling is het internet, een methode die door 55 % van deze groep wordt gehanteerd. Tot de andere meest gebruikte bronnen behoren deskundigen als de kamers van koophandel (23 %) en juridisch adviseurs (22 %).

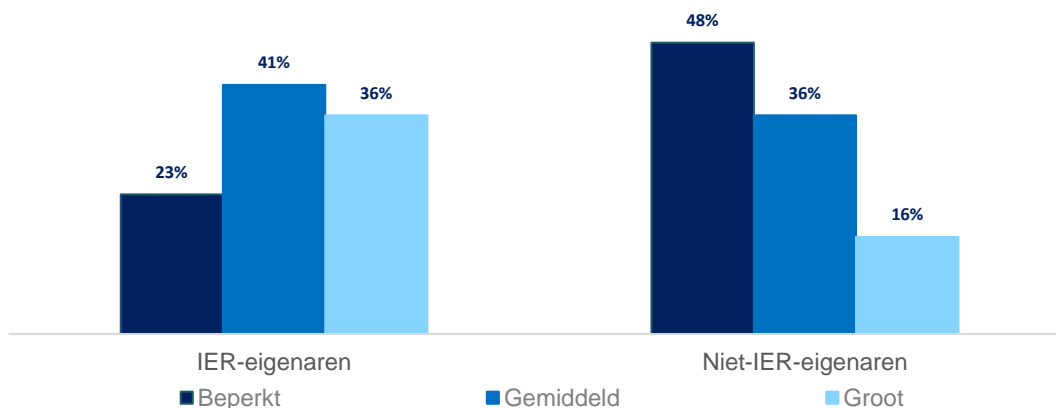
Informatiebronnen voor bedrijfsontwikkeling door IER-eigenaren

Wanneer IER-eigenaren informatie zoeken die specifiek betrekking heeft op de registratie van IER's zijn zij echter meer geneigd advies in te winnen bij juridische professionals (50 %). Slechts 19 % van de niet-eigenaren won informatie in voordat zij besloten om niet tot registratie over te gaan. Daarbij had het internet als informatiebron hun voorkeur; 26 % van deze groep die op zoek was naar advies, koos voor deze optie.

De eerste stap bij het gebruik van intellectuele eigendom is begrijpen wat IE is en wat IE voor de onderneming betekent. Zoals te verwachten viel, zijn kmo's die eigenaar zijn van IER's daarmee meer vertrouwd dan niet-eigenaren: 77 % van de IER-eigenaren is daarmee redelijk tot zeer vertrouwd, vergeleken met 52 % van de niet-eigenaren.

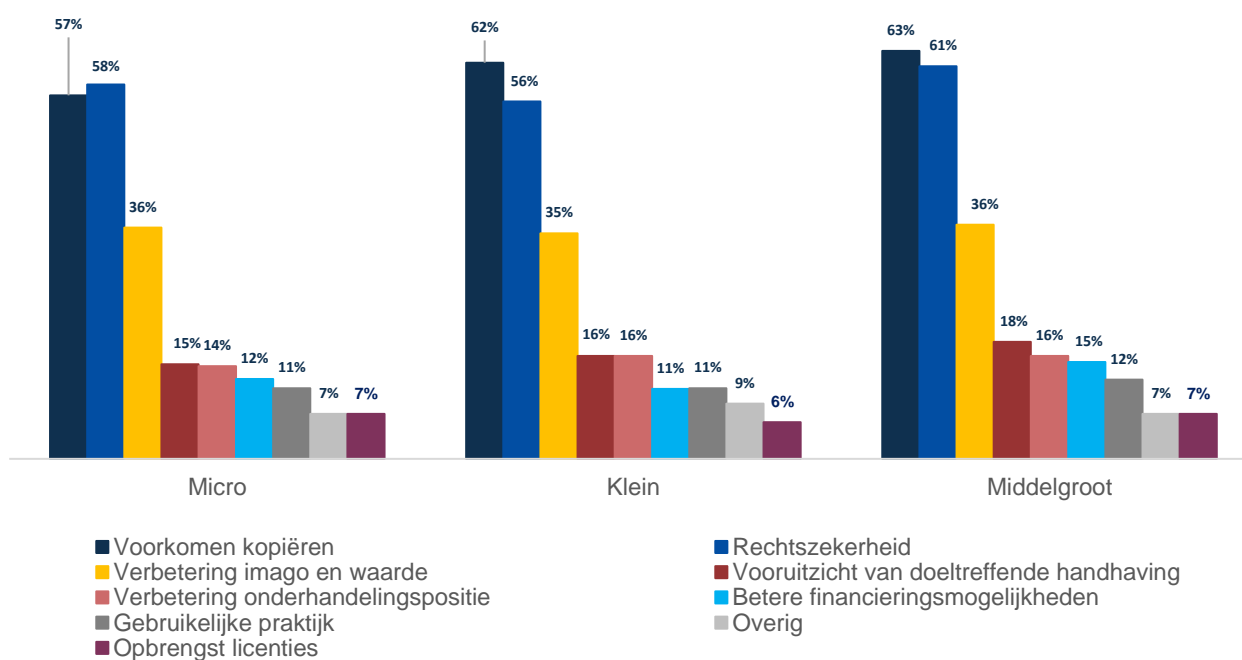
Vertrouwdheid met IER's naar soort bedrijf

Redenen en gevolgen van besluiten tot registratie van IER's

Eén van de belangrijkste factoren voor een ruimere toepassing van IER's is een betere kennis van de voordelen die deze bieden. De voornaamste redenen die kmo's met IER's opgaven voor registratie waren het voorkomen van namaak (59 %), het vergroten van de rechtszekerheid (58 %) en het verbeteren van het imago en de waarde van de onderneming (36 %). Wanneer hierbij gekeken wordt naar bedrijfsgrootte, blijft de rangorde van deze motieven onveranderd voor kmo's. Micro-ondernemingen leggen echter meer de nadruk op het belang van rechtszekerheid dan op het voorkomen van namaak.

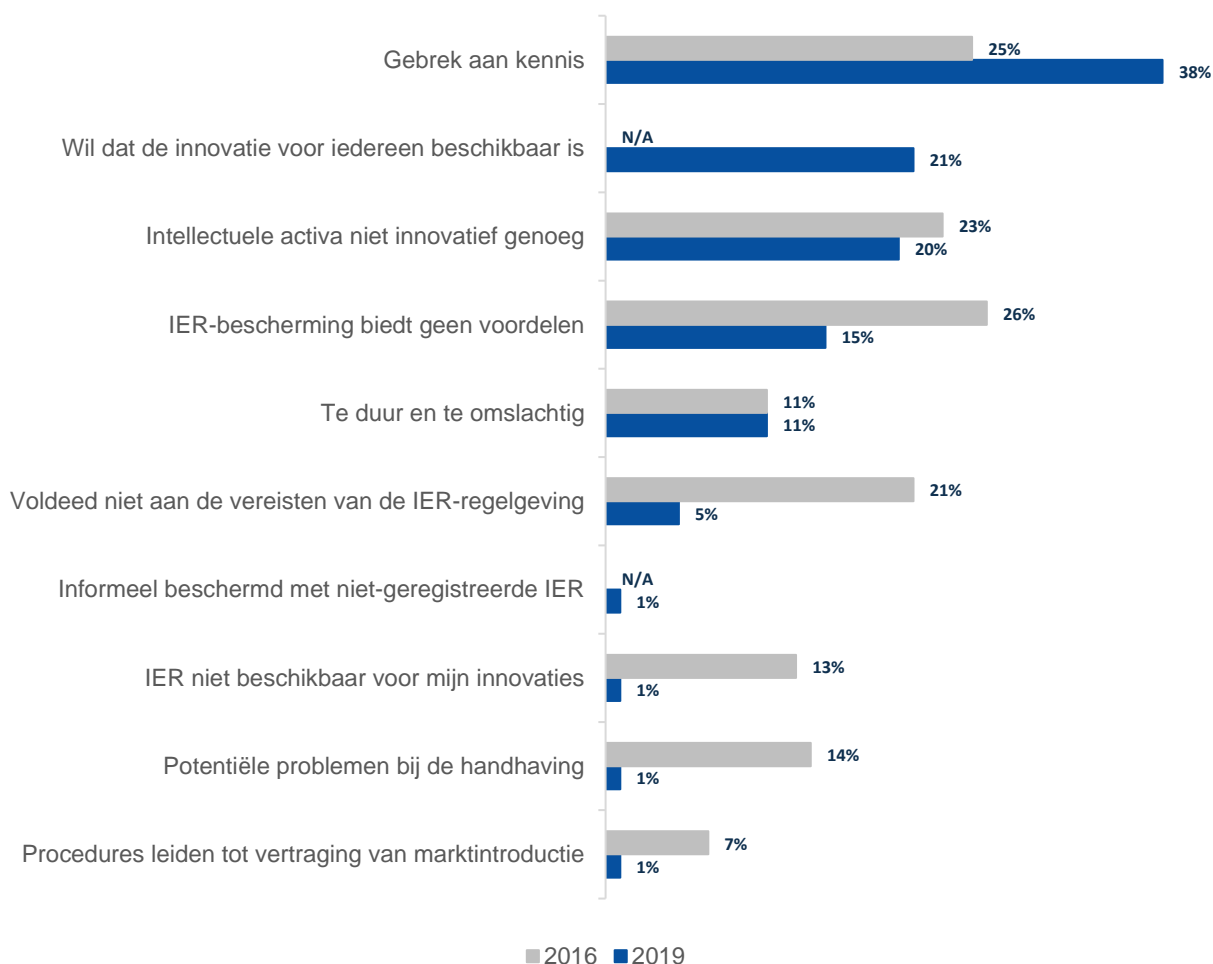
Belangrijkste redenen voor de registratie van IER's naar bedrijfsgrootte

54 % van de IER-eigenaren stelde dat er na registratie sprake was van positieve gevolgen. De voornaamste gevolgen waarvan melding werd gemaakt, waren een verbetering van hun reputatie (52 %), hun omzet (39 %) en hun mogelijkheden om toegang te krijgen tot nieuwe markten (37 %). Slechts 1% van de IER-eigenaren maakte melding van negatieve gevolgen, waarbij 53 % wees op de overmatige kosten (tijd en geld) van registratie. Deze perceptie is echter niet gebruikelijk: 61 % van de IER-eigenaren stelt geen problemen te hebben gehad met de registratie van IER's.

Voor kmo's die geen IER's hadden geregistreerd, was de voornaamste reden hiervoor dat zij onvoldoende kennis hebben van wat intellectuele eigendom is en wat de voordelen ervan zijn. Het percentage dat deze reden opgaf, nam toe van 25 % in 2016 tot 38 % in 2019. 61% van de niet-eigenaren zou registratie dan ook overwegen als zij een beter begrip van IER's hadden. De tweede meeste vermelde reden in 2019 voor het niet registreren is meer altruïstisch: 21% van de kmo's wilde dat hun innovatie vrij beschikbaar zou zijn voor iedereen die er gebruik van wilde maken.

Voornaamste redenen die door niet-eigenaren worden gegeven om IER's niet te registreren

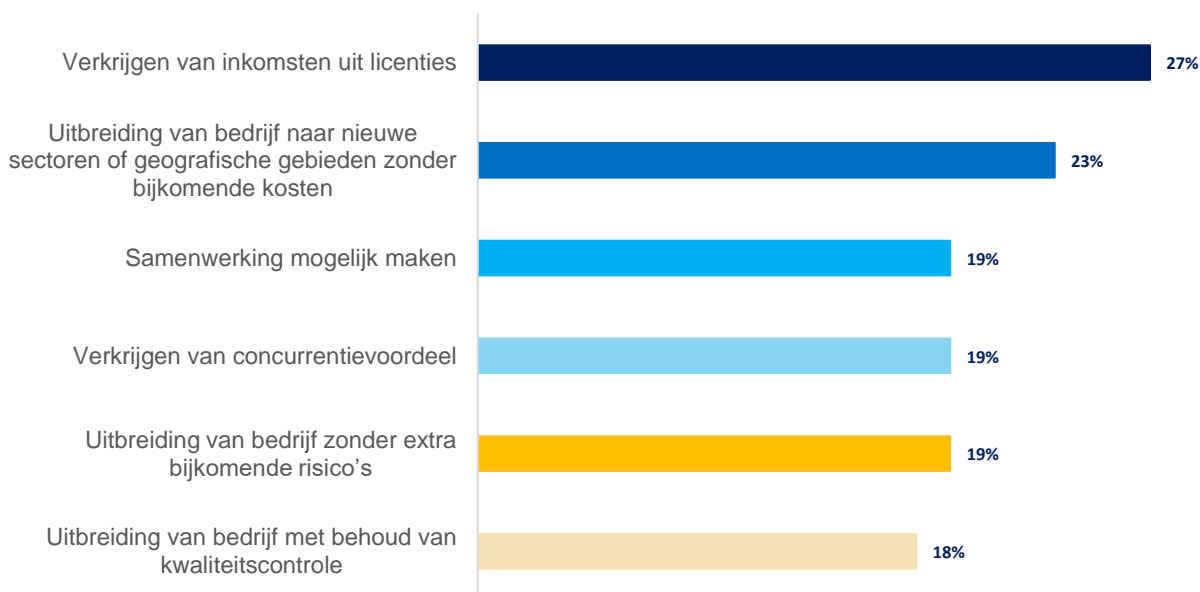
Tegeldemaking van innovatie

IER's worden door kmo's vaak beschouwd als kosten en niet als een investering, omdat zij de toegevoegde waarde ervan vaak niet begrijpen. Slechts 25 % van de middelgrote ondernemingen met IER's heeft hun immateriële activa professioneel laten waarderen, en dit percentage daalt tot 20 % voor zowel kleine als micro-ondernemingen die eigenaar zijn van IER's.

Een algemeen gebrek aan inzicht in de manier waarop het potentieel van IER optimaal kan worden benut, blijkt uit het aantal kmo's dat heeft getracht financiering te verkrijgen op basis van hun immateriële activa. Hoewel de toegang tot financiering één van de grootste problemen voor kmo's is, heeft slechts 13 % van de eigenaren van IER's getracht financiering te verkrijgen met gebruikmaking van hun immateriële activa. Een positief aspect is echter dat 9 % hierin wel is geslaagd.

Wat betreft de commerciële toepassing ervan, is 24 % van de ondervraagde IER-eigenaren licenties aangegaan die verband houden met IER's, waarbij 71% van de IER-eigenaren licenties aan andere organisaties heeft verleend. De belangrijkste redenen hiervoor waren het verkrijgen van extra inkomsten (27 %) en de uitbreiding naar nieuwe gebieden (sectoren en geografische gebieden) zonder de daaraan verbonden kosten te hoeven maken (23 %).

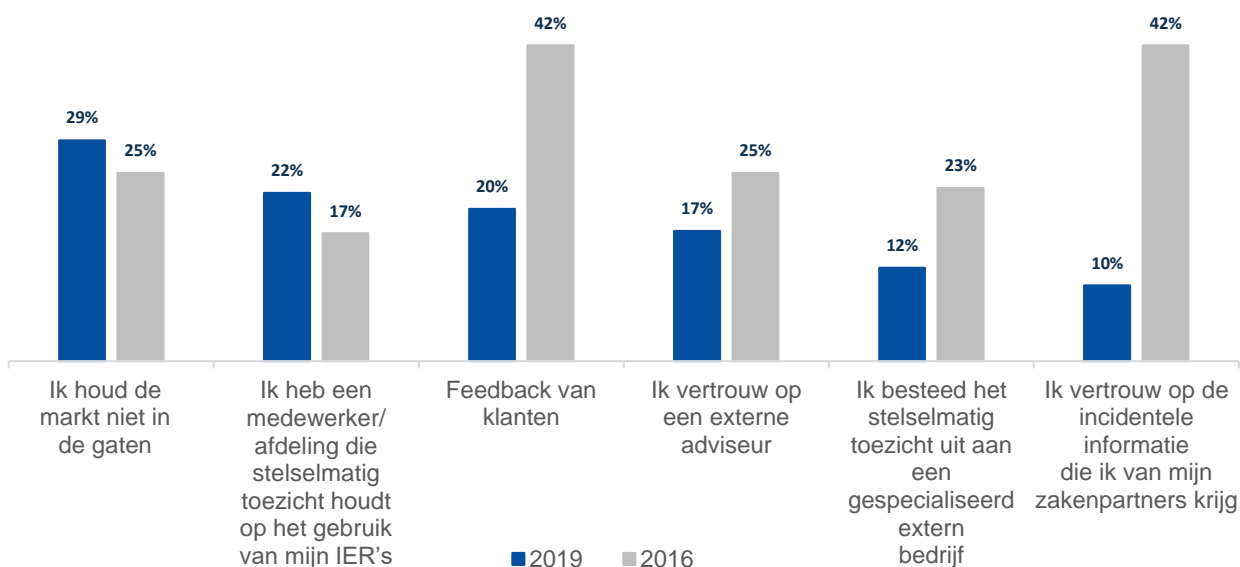
Belangrijkste zes redenen voor licentiëring van IER's door IER-eigenaren

Handhaving

Inbreuken op geregistreerde IER's kunnen voor kmo's een punt van zorg zijn. Ongeveer 55 % van de eigenaren van IER's zegt dat het kopiëren door concurrenten de grootste bedreiging vormt voor hun IER's in het komende jaar. 29 % van de IER-eigenaren doet echter helemaal niets om IER-inbreuken op de markt op te sporen. Degenen die dit wel doen, zetten veelal een werknemer of afdeling in die zich specifiek bezighoudt met de controle op het gebruik van IER's (22 %) en maken gebruik van de feedback die zij van klanten krijgen (20 %).

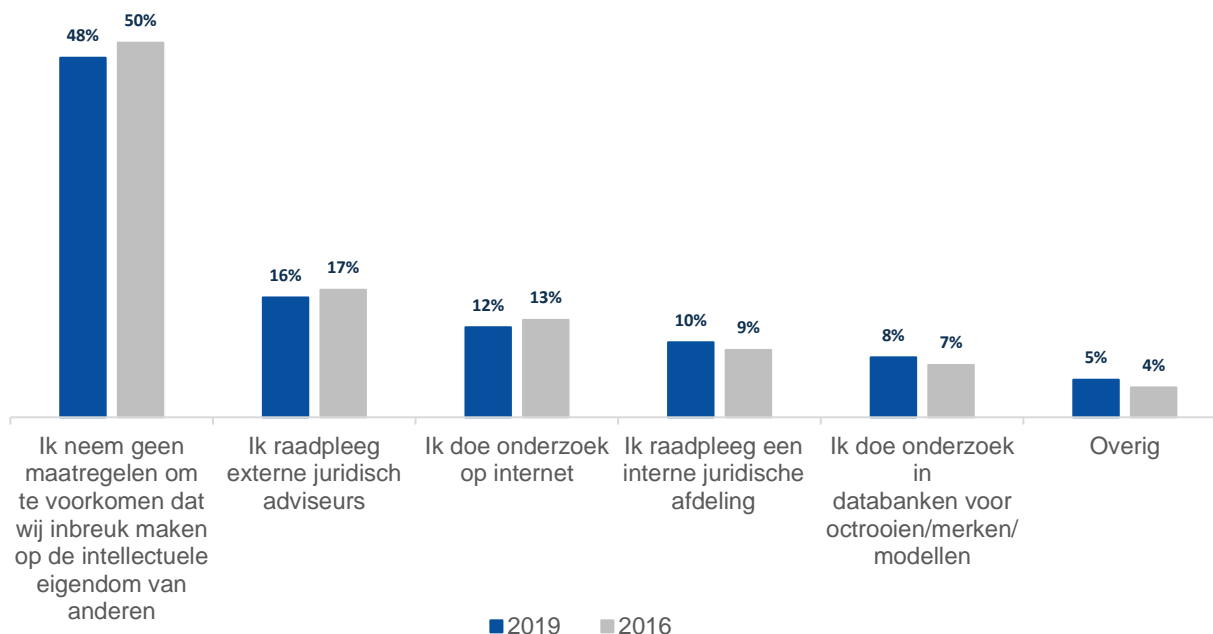
Maatregelen van kmo's om toezicht te houden op IER-inbreuken (2016-2019)

Het aantal kmo's dat de afgelopen 3 jaar te kampen heeft gehad met IER-inbreuken, is gedaald van 31% in 2016 tot 24 % in 2019. De meest geschonden rechten betroffen handelsmerken (48 %), gevolgd door octrooien (24 %). De meest voorkomende gevolgen van IER-inbreuken waren omzetverlies (33 %) en reputatieschade (27 %).

Gezien de schade waartoe een inbreuk kan leiden, is het een zorgwekkende tendens dat bijna de helft (48 %) van de kmo's nog steeds geen maatregelen neemt om te voorkomen dat zij zelf de IER's van andere ondernemingen schenden. De meest gebruikelijke maatregelen van kmo's die dit wel doen, zijn het raadplegen van juridisch adviseurs (16 %) en het verrichten van onlineonderzoek (12 %).

Vergelijking van de maatregelen die kmo's hebben genomen om te voorkomen dat inbreuk wordt gemaakt op de IER's van derden

In deze studie komt naar voren dat de belangrijkste belemmering voor de kmo's om IER's te registreren het gebrek is aan kennis van wat IE inhoudt en hoe IE in het voordeel van hun bedrijf kan werken. Veel kmo's staan open voor informatie die hun bedrijf ondersteunt, maar ze moeten zich nog steeds beter bewust worden van de voordelen van IER's.

Om de groei van de kmo's op dit vlak verder te stimuleren, moeten er bewustmakende boodschappen worden uitgedragen die de kmo's duidelijk maken hoe IE hun bedrijf kan versterken. Deze boodschappen moeten vervolgens worden gedeeld op plaatsen en via kanalen waarvan de kmo's gebruikmaken. Uit de studie blijkt dat deze kanalen vaak verschillend zijn voor eigenaren en niet-eigenaren van IER's en ook van land tot land sterk kunnen verschillen. Een benadering op maat voor het vergroten van het bewustzijn is dan ook nodig.

KMO-SCOREBORD INTELLECTUELE EIGENDOM (IE) 2019

Samenvatting

Oktober 2019